

خلاقیت در لبنان چگونه پر می‌شود؟

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

نقاط مختلف لبنان به خصوص ضاحیه بیروت زیر بمباران سنگین و بی سابقه نیروی هوایی اسرائیل قرار دارند. بخشی از نیروهای حزب‌الله در جنوب لبنان برای عقب راندن ارتش اسرائیل از خاک کشورشان مشغول نبرند. حملات موشکی و راکتی حزب‌الله به شهرهای شمالی و میانی اسرائیل ادامه دارد. صدها هزار لبنانی بر اثر بمباران بی‌امان جنگنده‌های اسرائیلی آواره شده‌اند. مهمترین بزرگراه ارتباط زمینی بین سوریه و لبنان در بمباران ارتش اسرائیل تخریب شده و پروازها در فرودگاه فقی حریری بیروت به ندرت صورت می‌گیرد. با آنکه لبنان در طول تاریخ حیات خود معمولاً از ثبات معمول برخوردار نبوده و در دوره‌هایی درگیر جنگ‌های خونین داخلی و یا نبردهای کوتاه مدت با اسرائیل بوده است، ولی کمتر دوره‌ای را می‌توان به یاد آورد که این کشور تا این اندازه بی سامان به حال خود رها نشده باشد. لبنان به مدت دو سال است که دچار خلاقیت است و فرقه‌ها و گروه‌های سیاسی این کشور نتوانسته‌اند بعد از اتمام دوره ریاست جمهوری میشل عون، جانشینی برای او انتخاب کنند. در نبود رئیس جمهور، کابینه هم قدرت تصمیم‌گیری ندارد و نجیب میقاتی و وزاری کابینه‌اش به عنوان «سرپرست»، دفتر نخست‌وزیری و وزارت خانه‌ها را اداره می‌کنند. ارتش لبنان هم فاقد اقتدار لازم برای سر و سامان دادن به این کشور است و عملاً خود را از مقابل هجوم ارتش اسرائیل کنار کشیده و به تماشا ایستاده است. هزاران کلاه‌آبی سازمان ملل هم که به عنوان نیروی حافظ صلح در مرز جنوبی لبنان با اسرائیل مستقر شده‌اند به ناتوانی خود معترفند و جز گله و شکایت از به خطر افتادن جان خود در جنگ بین حزب‌الله و اسرائیل در آن منطقه، کار مؤثر دیگری نمی‌کنند. در واقع، حکمران نظامی و سیاسی لبنان در سه دهه اخیر در عمل حزب‌الله بوده است. این حکمرانی البته نه به صورت رسمی بلکه به شکل غیررسمی و یا اصطلاحاً «دوفاکتو» اعمال می‌شده است. اینک با آسیبی که به ساختار فرماندهی و ارتباطات و منابع تسلیحاتی حزب‌الله وارد شده است، به فرغم نبرد نیروهای آن در جنوب، خلاقیت در لبنان مضاعف شده است. پس از ترور سیدحسن نصرالله رهبر حزب‌الله، گفته شد که سیدهاشم صفی‌الدین جانشین او خواهد شد. منابع عربی و اسرائیلی گزارش داده‌اند که هاشم صفی‌الدین هم هدف عملیات ترور ارتش اسرائیل قرار گرفته و از جمعه تاکنون ارتباط با او قطع شده است. به همین دلیل شایعه انتخاب سیدابراهیم امین السیدبه عنوان دیرکل جدید حزب‌الله در رسانه‌ها فرارگیر شد، اما برخی اعضای حزب‌الله این شایعه را تکذیب کرده و گفته‌اند که تا اطلاع ثانوی حزب‌الله از انتخاب رهبر واحد برسی خود پرهیز خواهد کرد و تصمیمات این سازمان به صورت جمعی گرفته خواهد شد.

تنها نهاد قانونی که قادر به پر کردن بخشی از خلأ قدرت در لبنان است، پارلمان این کشور است که نبیه ریه رهبر جنبش شیعی امل ریاست آن را به عهده دارد. پارلمان در دو سال گذشته به دلیل اختلافات بنیادین فرقه‌ها و گروه‌های سیاسی لبنان نتوانسته است رئیس جمهور را

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش

احزاب

ملاقات با پایداری

هم‌میهن اظهارات رئیس‌جمهور در دیدار با اصولگرایان را بررسی می‌کند

معتقدیم آنچه کشور را در برابر هر تهدید خارجی مصون و محفوظ خواهد کرد و قدرت ما را برای ایستادگی در مقابل دشمنان تقویت می‌کند، تحقق وحدت و انسجام در کشور است.

رئیس‌جمهور در ادامه جذب حداکثری همه افراد جامعه با سلاقی مختلف را از جمله اصول اساسی انقلاب اسلامی برشمرد و تصریح کرد: هدف و تلاش ما این است که با رفتار و عملکرد صحیح و اصولی با مردم، آن بخش از جامعه که دچار دلخوری و گلابه‌مندی‌هایی شده‌اند نیز به سمت خود بیاوریم نه اینکه فاصله آنها را با نظام و حاکمیت روزبه‌روز بیشتر کنیم.

رئیس‌جمهور ناراضی‌های بحق مردم از مشکلات اقتصادی، تبعیض و بی‌عدالتی را ناشی از انباشت سوءعملکردها عنوان کرد و افزود: اینکه امروز جامعه ما از بی‌عدالتی در نظام سلامت، اقتصاد و آموزش رنج می‌برد، به خاطر این است که برنامه‌های تدوین شده از سوی ما مسئولین، عدالت‌محور نبوده و ما در تلاشیم در مسیر اصلاح این روند حرکت کنیم؛ گرچه این فرایند زمان‌بر و مستلزم بازنگری در روش‌ها و شیوه‌های مدیریتی است.

رئیس‌جمهور اتخاذ رویکردهای تنگ‌نظرانه و رفتارهای سلبی را موجب سرخوردگی و دل‌مردگی جامعه به‌ویژه نسل جوان و هزینه‌نازنی برای نظام دانست و گفت: ما معتقدیم اگر عده‌ای از سر ناآگاهی خطایی مرتکب شدند، نباید بدون اغماض و مسامحه آنها را طرد یا از محیط کار یا دانشگاه اخراج کرد، بلکه باید آنها را روشن و آگاه کرد. پزشکشان در ادامه با بیان اینکه هیچ ظلمی بالاتر از آن نیست که یک حرف و رفتار غلط را به زور در جامعه اجرا کرد، افزود: ما معتقدیم اصول و ارزش‌های انقلاب اسلامی قابل افتخار و قابل دفاع است و

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

شامگاه یکشنبه، رئیس‌جمهور با جمعی از نمایندگان مجلس و اعضای شورای مرکزی جبهه پایداری دیدار و گفت‌وگو کرد. حضور مسعود پزشکیان، مرتضی آقاچه‌رانی و صادق محضولی در قاپ تصویر عکاسان ریاست‌جمهوری، در نوع خود جالب توجه بود. جبهه پایداری، قوی‌ترین و مهم‌ترین پشتیبان سعید جلیلی، دیگر نامزد دوم انتخابات ریاست‌جمهوری محسوب می‌شد. آنان در حال حاضر به‌عنوان تندروترین نیروهای جناح اصولگرا شناخته می‌شوند. می‌توان این دیدار و شنیدن صحبت‌های پایداری را در مسیر وفای ملی مدنظر پزشکیان تعریف کرد. اظهارات می‌طرف حاضر در این جلسه به صورت جداگانه منتشر شده است. با توجه به موضوعات مطرح‌شده از سوی پایداری و صحبت‌های رئیس‌جمهور، می‌توان گفت که دو طرف با صراحت نقطه‌نظرات خود را مطرح کرده‌اند.

دوری از رفتارهای سلبی

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری، پزشکیان در این دیدار گفتمان دولت چهاردهم در ایجاد وحدت و انسجام در کشور را نه یک انتخاب بلکه یک ضرورت و نیاز مبرم برای حال و آینده کشور عنوان کرد و گفت: ما

ادامه از صفحه یک

دوم: جبهه پایداری اگرچه یکی از اضلاع اصول‌گرای است اما را ادیکال‌ترین آنهاست و کاملاً با اصول‌گرایی میانه و حتی جناح قالیباف تفاوت دارد چندان که برای ریاست‌مجلس جدید هم خیز برداشته بودند اما ناگهان چشم‌گشودند و دیدند حالا نه تنها ریاست‌مجلس را در اختیار ندارند که ریاست‌جمهوری را هم در پی سانحه باگرد آقای رئیسی و شکست سعید جلیلی در انتخابات تیرماه از کف دادند. با این همه چون ساختار سیاسی ایران حزبی نیست شکست جبهه پایداری در انتخابات ریاست‌جمهوری به معنی دور شدن آنان از قدرت نیست زیرا در صحنه‌های دیگر حضور دارند و اگر تا حدی مهار نشده بودند به پر و پای پزشکشان بیشتر می‌پیچیدند و هیچ تضمینی وجود ندارد که در ادامه نخواهند تقابل خود را رویارو کنند. برخی از چهره‌های رسمی یا منتسب به آنان مانند امیرحسین ثابتی جوان به دنبال شبیه‌سازی تاریخی‌اند تا جایی که فرد اخیرالذکر مرحوم عبدالحمید دیالمه، نماینده مشهد در مجلس اول را الگوی خود قرار داده که در مقابل اولین رئیس‌جمهوری ایستاد. حال آن‌که ایران ۱۴۰۳ شیاطینی به ایران ماقبل تولد نمانده جوان ندارد.

سوم: زمان این دیدار هم مهم است. مهمترین حربه با زست جبهه پایداری تا همین یک هفته قبل این بود که بر خاتمی و روحانی و پزشکشان انگ سازش بزنند و خود را سردمدار مقاومت معرفی کنند و حالا در این فضا که هم حمله موشکی انجام شده هم رهبری راهبر «نه‌تعامل نه‌شتاب‌زدگی» را در مقابل اقدامات اسرائیل اعلام کرده‌اند حرف خاصی در این حوزه ندارند. آن هم در روزهایی که رئیس‌جمهوری در اوج تهدیدات هوایی به قطر رفت و وزیر خارجه او به لبنان یا وزیر نفت به عسلویه می‌رود و خانم وزیر راه سرزده از مرکز کنترل فضای کشور دیدن می‌کند و منتقدان دولت و از جمله همین دیدارکنندگان دیگر روی شعارهای حضور میدانی نمی‌توانند چندان مانور دهند و فضای کشور تاب این گونه اختلاف‌افکنی‌ها ندارد و دغدغه‌ها فراتر از اینها مطرح است و مخالفت با رئیس‌جمهوری مانند قبل تفسیر نمی‌شود. به بیان روشن‌تر به قدر کافی فضا غبارآلود هست تا تاب گرفته‌گویی نباشد.

چهارم: دیدار رئیس‌جمهوری با اعضای ارشد مهمترین تشکل سیاسی رقیب از یک منظر به رسمیت شناختن تحزب است و چون با رقیبی از جنس پایداری شروع شده دست او را برای ادامه این روند با دیگر تشکل‌ها باز می‌گذارد. به یاد آوریم که محمود احمدی‌نژاد که برکشیده جناح راست بود حاضر به حضور در یادآورهای مؤتلفه به عنوان قیدی‌ترین تشکل آنان در خردادماه هم نمی‌شد چه رسد به دو سال آخر که روزنامه دولت آشکارا به آنان طعنه می‌زد و رئیس‌جمهوری اصلاح‌طلب هم برای شرکت در کنگره‌های جبهه مشارکت ملاحظاتی با محظوظاتی داشت. مرحوم رئیسی هم ترجمه می‌داد دیدارها توده‌وار باشد و از تشکل‌ها

انتخاب کند. اکنون به دلیل درگیر شدن حزب‌الله در جنگ با اسرائیل و ضرباتی که به ساختار فرماندهی و ارتباطی آن وارد شده است، برخی گروه‌های لبنانی به تکاپو افتاده‌اند تا هر چه سریع‌تر رئیس‌جمهوری برای کشورشان انتخاب کنند. از قضا، این تکاپو از سوی آن دسته از گروه‌هایی که به مخالفت و یا ضدیت با حزب‌الله شهرت یافته‌اند، صورت نمی‌گیرد. سامی جمیل رهبر حزب‌کتاب لبنان و سمیر جعجع رهبر تشکیلاتی به اسم «قوای لبنانی» که در انتقاد از حزب‌الله صراحت بیشتری داشتند، در مقابل جنگ جاری کاملاً سکوت کرده‌اند و رهبران دیگر احزاب هم جز به اشاره و کنایه‌ای، موضع چندان صریحی حتی در برابر ترور سیدحسن نصرالله اتخاذ نکرده‌اند. در حقیقت، کلید باز شدن قفل انتخاب رئیس‌جمهور در دست نبیه بری رئیس پارلمان است. نبیه بری در روزهای اخیر ملاقات‌های متعددی با نجیب میقاتی سرپرست‌نخست‌وزیری، ولید جنبلاط‌رهبر دروزی‌ها و سلیمان فرنجیه رهبر حزب مسیحی المَزده داشته است.

فرنجیه شخص مورد نظر حزب‌الله برای ریاست‌جمهوری است، اما دیگر احزاب افراد دیگری را ترجیح می‌دهند. فرنجیه پس از دیدارش با بری تأکید کرده است که آتش‌بس در جنگ لبنان باید از آتش‌بس در جنگ غزه تفکیک شود. این موضع با موضع حزب‌الله تفاوت دارد زیرا حزب‌الله از ابتدای جنگ غزه تاکنون شرط اصلی پذیرش آتش‌بس با اسرائیل را اتمام جنگ در غزه اعلام کرده است. نجیب میقاتی هم از موافقت بری و جنبلاط با انتخاب رئیس‌جمهور و اجرای فوری قطعنامه ۱۷۰۱ شورای امنیت سازمان ملل به قصد پایان هر چه سریع‌تر جنگ سخن به میان آورده است. اجرای قطعنامه ۱۷۰۱ شورای امنیت عملاً حزب‌الله را از یک گروه نظامی - سیاسی به صورت یک گروه سیاسی محض در می‌آورد و این چیزی نیست که این سازمان تاکنون علامتی برای پذیرش آن از خود نشان داده باشد. در حقیقت، در دو سال اخیر حجم عظیمی از تلاش‌های دیپلماتیک توسط نمایندگان ویژه آمریکا و فرانسه و چهار کشور عربی مصر و عربستان و امارات و قطر برای انتخاب رئیس‌جمهور لبنان و پایان دادن به خلأ قدرت در آن کشور صورت گرفته که به دلیل مخالفت حزب‌الله و برخی از احزاب هم‌پیمان به ثمر نرسیده است. اکنون اما ایمن صفدی وزیر خارجه اردن به بیروت سفر کرده است تا شانس کشورش را برای کمک به آتش‌بس در لبنان بیازماید. اردن کشوری است که معمولاً خود را از بحران‌ها و مناقشات داخلی لبنان دور نگه می‌دارد.

قاعدتاً بدون ورود مؤثر کشورهای غربی و عربی به صورت دسته‌جمعی و اعمال فشار آنها به دولت اسرائیل برای پایان دادن به جنگ در لبنان، چشم‌اندازی برای آتش‌بس دیده نمی‌شود. با این حال، روشن است که آمریکا و فرانسه به صورتی کم و بیش چراغ خاموش در پی قبولاندن فرمولی از یک راه‌حل دیپلماتیک به همه طرف‌های درگیر در جنگ لبنان هستند که وضعیت را در آن کشور به کلی تغییر دهد. در حقیقت، انتخاب رئیس‌جمهور در لبنان می‌تواند به عنوان مسجل و نمادی از فروکش کردن جنگ در این کشور به حساب آید. گرایش سیاسی رئیس‌جمهور فرضی نیز جهت‌گیری آینده لبنان را روشن می‌کند. اگر آفتور که برخی محافظ‌علاقه‌مندند، رئیس‌جمهور آینده جوزف عون فرمانده ارتش لبنان باشد، داستان بسیار متفاوت از آن خواهد شد که کسی مانند سلیمان فرنجیه رئیس‌جمهور شود.

بیژن مقدم تحلیلگر سیاسی اصولگرا:

پزشکیان کلیشه اصولگرا و اصلاح‌طلب را شکست

جوآن و به کارگیری سلاقی مختلف در تشکیلات دولتی به شرط کارآمدی، و نگرانی‌هایی که داشتند مطرح کردند. رئیس‌جمهور هم به بعضی از این موارد پاسخ داده است. از دل پاسخی‌های رئیس‌جمهور متوجه می‌شویم که بعضاً اشتراک دیدگاهی جدی وجود دارد و آن فاصله معناداری که شاید بعضی‌ها دنبالش بودند را نمی‌بینیم. در صحبت‌های رئیس‌جمهور اعتقاد و عمل به ارزش‌ها و شعارهای انقلاب و امام و رهبری وجود دارد. بحث جذب حداکثری را مطرح می‌کند. بر دعوت به وحدت و انسجام ملی تأکید دارد. این جلسه واگرایی ندارد و باید سمت و سویی جذب و همدلی باشد. ارزیابی من بر اساس اخبار این است که جلسه خوب، صریح و صمیمانه بوده است.»

مقدم تأکید کرد: «آقای پزشکیان شخصیتی است که مقداری با قضاوت‌های قالبی و کلیشه‌های پیشین ما در سیاست که همان دوگانه اصلاح‌طلب و اصولگراست، فاصله دارد. در واقع می‌توانیم بگوییم پزشکیان با ادبیات و دیدگاه‌هایش، این قواعد و شکل‌دهی به تحلیل‌ها را هم زده است. رئیس‌جمهور را نمی‌توانیم یک اصلاح‌طلب به معنی عرفی و جاف‌فاده آن ببینیم، از سوی دیگر یک اصولگرا به معنای عرفی آن نیز نیست.

اصلاح‌طلبانه هم به اصول پایبند است و هم نگاه اصلاح‌طلبانه دارد. خیلی خوب است که مواضع دو طرف در چنین جلسه‌هایی به صورت شفاف و صریح مطرح شود. برگزاری چنین جلساتی و ادامه دادن آن‌ها نشان می‌دهد که ما کشور متکثری هستیم که علاوه بر قومیت‌ها، زبان، آداب و رسوم می‌کند. این مفهوم یکپارچه به نام ایران جمع شده، از نظر سیاسی نیز دارای تنوع و گرایش‌های متفاوت هستیم. این دست دیدارها، تمرین احترام به یکدیگر و گفت‌وگو در عین تفاوت است. به نظر من شروع خوبی است.»

وی افزود: «آن‌طور که من در اخبار خواندم، دو طرف به بیان نقطه‌نظرات خود پرداختند. اعضای جبهه پایداری دیدگاه‌های خودشان را در مورد مسائل مختلف اعم از انتصابات دولتی، حمایت از جبهه مقاومت، توجه به